

Book Review “Introduction to Sociology”¹

Nipapan Jentsantikul²
Chaiyanat Dundee³

Abstract

This article is a review of the book “Introduction to Sociology”, published by Chulalongkorn University Press, ISBN: 978-9-7403-2981-7 in 2555 written by Assistant Professor Dr. Sirirath Adsakul, Lecturer of Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University. This book focuses on the core of sociology, so that the reader can deeply understand the sociology of knowledge which could be utilized in behavioral science research. Moreover, to reinforce the knowledge based on the analysis of the sociological and create new knowledge in the future.

Keywords: sociology, human behavior, behavioral sciences

---

¹ Book Review

² Lecture of Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University and Graduate Student, Doctoral degree in Public Administration (Public Policy and Public Management) Mahidol University. e-mail: nipapan.ni@hotmail.com. Tel.: 089-4986432

³ Freelance Academician and Graduate Student, Doctoral degree in Applied Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University. e-mail: takant22@hotmail.com. Tel.: 083-7552348

วิจารณ์หนังสือ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา¹

นิภาพรรณ เจนสันติกุล²

ไชยณัฐ คำดี³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแนะนำหนังสือ “ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา” ซึ่งเป็นหนังสือที่เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ISBN: 978-9-7403-2981-7 ในปี พ.ศ. 2555 เขียนโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ แอดสกุล อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือเล่มนี้มุ่งอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงแก่นความรู้ทางด้านสังคมวิทยา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ยังหนุนเสริมองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคมวิทยาและการวิเคราะห์ประกอบสร้างองค์ความรู้ใหม่ในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: สังคมวิทยา พฤติกรรมมนุษย์ พฤติกรรมศาสตร์

---

¹ บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

² อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และนักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ มหาวิทยาลัยมหิดล e-mail: nipapan.ni@hotmail.com. โทร. 089-4986432

³ นักวิชาการอิสระ และนักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิตและปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. e-mail: takant22@hotmail.com. โทร.083-7552348

บทนำ

สังคมวิทยาเป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์โดยพิจารณาจากสาเหตุและปัจจัยภายนอกเป็นหลัก โดยจะศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม/สังคม เช่น การศึกษาการรวมกลุ่ม การคงอยู่ การล่มสลายของกลุ่ม การจัดระเบียบทางสังคม ศึกษาพฤติกรรมระดับกลุ่ม ฯลฯ เป็นต้น การศึกษาองค์ความรู้ทางสังคมวิทยาสามารถแบ่งออกเป็นระดับได้ตั้งแต่ระดับความรู้เบื้องต้นหรือความรู้พื้นฐาน ระดับทฤษฎีที่อาจจะแยกออกได้เป็น 1) ทฤษฎียุคดั้งเดิม 2) ทฤษฎียุคสมัยใหม่ และ 3) ทฤษฎียุคหลังสมัยใหม่ ซึ่งผู้ที่มีความสนใจในความรู้ทางด้านสังคมวิทยานั้นควรที่ต้องเริ่มศึกษาจากความรู้ในระดับเบื้องต้นหรือระดับพื้นฐานให้เข้าใจอย่างชัดเจนก่อนที่ก้าวขึ้นไปอ่านหนังสือที่ให้ความรู้ในระดับที่สูงขึ้น

บทความนี้จะนำเสนอการวิจารณ์หนังสือ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา” (ตีพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2555) เรียบเรียงโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ แอดสกุล อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสตร์ต่างๆ ในโลกความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา การจัดระเบียบทางสังคม วัฒนธรรม การขัดเกลาทางสังคม สถาบันสังคม กลุ่มสังคม การจัดช่วงชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมหมู่ และปัญหาสังคม โดยผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาด้านสังคมวิทยา และผู้อ่านจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 11 บท จำนวน 296 หน้า เริ่มต้นเปิดเล่มจากบทนำ ที่กล่าวถึงการแบ่งแยกศาสตร์ด้วยการกล่าวถึงสรรพศาสตร์ ซึ่งจัดแบ่งออกเป็นมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติต่อกันจากบทนำจะเข้าสู่เนื้อหาสาระสำคัญในเล่มที่ประกอบไปด้วย

บทที่ 1 การศึกษาสังคมวิทยาเบื้องต้น เป็นปฐมบทในการเกริ่นให้เห็นภาพของการทำความเข้าใจสังคมในภาพรวม ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง ที่เน้นไปที่โครงสร้าง การนิยามความหมายสังคมวิทยา คุณลักษณะ ขอบเขต ทฤษฎี ประวัติวิชาสังคมวิทยา ในประเทศไทยที่เริ่มมีการนำมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2483 โดยพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัติ กรมหมื่นพิทยาลาภฤศมยากร ที่กล่าวถึงความหมายของวิชาสังคมวิทยาไว้ว่า วิชาสังคมวิทยาเป็นความพยายามที่จะไขความให้ปรากฏซึ่งลักษณะที่คนเราอยู่ด้วยกัน สمانฉันธ์ เป็นความพยายามที่จะจับหลักแห่งความ สمانฉันธ์ ที่ว่ามานี้ ตลอดจนการกล่าวถึงนักสังคมวิทยารุ่นแรกในบทนี้ด้วย

บทที่ 2 การจัดระเบียบสังคม โดยเริ่มกับการให้ความหมายของสังคม วิวัฒนาการของสังคม การจัดระเบียบของสังคม องค์ประกอบสำคัญของการจัดระเบียบสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการทำความเข้าใจถึงการกระทำระหว่างกันของมนุษย์ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์

บทที่ 3 วัฒนธรรม ในบทนี้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมในฐานะที่กำหนดรูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคม ซึ่งไล่ลำดับตั้งแต่ความหมาย ลักษณะ หน้าที่ องค์ประกอบ ประเภท ระดับของวัฒนธรรม โดยผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมในแต่ละสังคมนั้นไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่าสังคมใดมีดีกว่าเหนือกว่าสังคมใด และไม่สามารถใช้เกณฑ์

มาตรฐานใดๆ มาวัดได้ว่าสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดีกว่าเหนือกว่า หรือด้อยกว่ากัน

บทที่ 4 การขัดเกลาทางสังคม เริ่มที่การให้ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะพื้นฐานทางชีวภาพของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม จุดมุ่งหมาย ความเป็นตัวตน ตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน กลุ่มอาชีพ ตัวแทนทางศาสนา สื่อมวลชน ตลอดจนเสนอวิธีการขัดเกลาทางสังคม

บทที่ 5 สถาบันทางสังคม โดยเนื้อหาในบทนี้ได้อธิบายความหมายของสถาบันทางสังคมว่าหมายถึง แบบแผนพฤติกรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นที่ยอมรับกันในสังคม และมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน หรือแก้ปัญหาพื้นฐานของมนุษย์ในสังคมด้านต่างๆ เพื่อการดำรงอยู่ของสังคม ตลอดจนการนำเสนอกำเนิดสถาบันสังคม ลักษณะ องค์ประกอบ และสถาบันสังคมที่สำคัญของไทย ซึ่งจะเติมเต็มความรู้ของผู้อ่านให้เข้าใจถึงบทบาท ประเภทของสถาบันแต่ละสถาบันในสังคมได้เป็นอย่างดี

บทที่ 6 กลุ่มทางสังคม นำเสนอความแตกต่างระหว่างกลุ่มกับกลุ่มสังคม ความสำคัญของกลุ่มสังคม ประเภทของกลุ่มสังคมที่จำแนกเป็นกลุ่มปฐมภูมิ-ทุติยภูมิ กลุ่มใน-กลุ่มนอก เพื่อให้เข้าใจถึงพื้นฐานของกลุ่มและโครงสร้างของสังคมโดยทั่วไป

บทที่ 7 การจัดช่วงชั้นทางสังคม บทนี้แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมนั้นย่อมมีความแตกต่างกันไป ไม่มีใครที่เหมือนกันทุกด้าน แต่ละคนจะแตกต่างในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นชาติกำเนิด สีผิว รูปร่างหน้าตา ความรู้ ความสามารถ ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อช่วงชั้นในแต่ละสังคมและการใช้คำเรียก อาทิ ฐานันดร วรรณะ ชนชั้น แต่อย่างไรก็ตามการจัดช่วงชั้นทางสังคมสามารถทำได้ด้วยการกำหนดเกณฑ์การจัดช่วงชั้นทางสังคม

การศึกษาถึงระบบการจัดช่วงชั้นทางสังคม วิธีการศึกษาชนชั้น แนวคิดทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับชนชั้น การเคลื่อนที่ทางสังคม ซึ่งในบทนี้จะทำให้ผู้อ่านทุกท่านไขข้อข้องใจได้ไม่มากก็น้อยในเรื่องการจัดช่วงชั้นทางสังคม

บทที่ 8 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม บทนี้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลง คือ เวลา โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีปัจจัยหลายประการ ซึ่งในหนังสือเล่มนี้นำเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร 3) การอยู่อย่างโดดเดี่ยวและการติดต่อกัน 4) โครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม 5) ทศนคติและค่านิยม 6) การเล็งเห็นถึงความจำเป็น 7) พื้นฐานทางวัฒนธรรม และได้อธิบายให้เห็นรายละเอียดของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระดับของการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบาย การต่อต้าน และยอมรับการเปลี่ยนแปลง ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงและรูปแบบของการเปลี่ยนแปลง

บทที่ 9 พฤติกรรมเบี่ยงเบน บทนี้เน้นเนื้อหาไปที่การอธิบายให้เห็นว่าในสังคมหนึ่งย่อมมีกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมแตกต่าง ไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากพฤติกรรมของคนอื่นๆ ซึ่งประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในหนังสือเล่มนี้จำแนกเป็น 6 ประเภท และเพื่อให้เข้าใจถึงความเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้นผู้เขียนได้นำเสนอทฤษฎีทางชีววิทยา ทฤษฎีทางจิตวิทยา ทฤษฎีทางสังคมวิทยาไว้เพิ่มเติมในการอธิบายให้เห็นถึงลักษณะบางประการของพฤติกรรมเบี่ยงเบนด้วย

บทที่ 10 พฤติกรรมหมู่ เป็นบทที่ให้รายละเอียดว่าพฤติกรรมหมู่ หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมที่

เกิดขึ้น โดยการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคล โดยไม่มีโครงสร้างแน่นอน ไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ไม่สามารถคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นได้ โดยทั่วไปมักเกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่มีแรงจูงใจ มีอารมณ์ ความรู้สึกทัศนคติที่คล้ายๆ กัน

บทที่ 11 ปัญหาสังคม เป็นบทปิดท้ายที่สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมแต่ละสังคมมีปัญหาที่มีระดับความรุนแรงไม่เท่ากัน ปัญหาบางปัญหามีเฉพาะในบางสังคม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเห็นของสังคม โดยในบทนี้ได้อธิบายถึงประเภทของทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาสังคม ประเภทปัญหาสังคม สาเหตุและทฤษฎีที่ใช้อธิบายปัญหาสังคม การวัดความรุนแรงของปัญหาสังคมและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคม

บทสรุป: ประโยชน์และการนำไปใช้

จากเนื้อหาทั้ง 11 บทข้างต้นสามารถสรุปภาพรวมได้ว่า หนังสือเล่มนี้อัดแน่นไปด้วยสาระความรู้เกี่ยวกับสังคมวิทยาที่เริ่มต้นจากบทนำที่ทำให้เห็นถึงการแบ่งแยกศาสตร์ ตลอดจนการสอดแทรกทฤษฎีในการอธิบายเนื้อหาในแต่ละบท และร้อยเรียงเรื่องราวของแต่ละบทให้สอดคล้องประสานกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และผู้สนใจทุกท่านในการทำความเข้าใจถึงแก่นความรู้ทางด้านสังคมวิทยา และหนังสือเล่มนี้ยังจะช่วยเสริมองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคมวิทยาของผู้อ่านให้มีความแข็งแกร่งและชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญก่อนที่ผู้อ่านจะได้อ่านงานทางด้านสังคมวิทยาที่เน้นเนื้อหาเชิงลึกไปที่ทฤษฎีต่างๆ ทางสังคมวิทยาในแต่ละยุค แต่ละสมัย อาทิ หนังสือของ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2533) สุภางค์ จันทวานิช (2551) และ สุเทพ สุนทรภะสัช (2540) เป็นต้น หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือดีอีกหนึ่งเล่มที่ผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับด้าน

สังคมวิทยา โดยเฉพาะนักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ควรต้องอ่านเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2555). **ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2533). **ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวการใช้เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ สุนทรภะสัช. (2540). **ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย: พื้นฐานแนวความคิดทางทฤษฎีสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โกลบอลวิชั่น.

BSRI THAILAND SWU